

KARTA INWENTARYZACYJNA GEOSTANOWISKA

Piotr Migoń

| Informacje ogólne | | |
|---|---|----------------------|
| Nr obiektu | 010 | |
| Nazwa obiektu (oficjalna, obiegowa lub nadana) | WAPNIKI – KOZIA SKAŁKA | |
| Współrzędne geograficzne [WGS 84 – hddd.dddd] | Długość: 16°02'37" | Szerokość: 50°57'27" |
| Gmina | Bolków | |
| Opis lokalizacyjny | Kozia Skałka znajduje się w północnej części masywu Wapników we wschodniej części Gór Kaczawskich (Grzbiet Wschodni), na północnych stokach kulminacji Wysoka (461 m). Odległość od centrum wsi Jastrowiec wynosi 1,1 km na SSW. | |
| Rozmiary (np. długość, szerokość, wysokość, powierzchnia) | Długość skalnego grzbietu – 60 m, wysokość do 8 m. | |
| Charakterystyka naukowa geostanowiska | | |
| Reprezentowana dziedzina nauk o Ziemi (np. tektonika, litologia, stratygrafia, geomorfologia) | Litologia – wapień Geomorfologia – rzeźba denudacyjna, rzeźba krasowa | |
| Rodzaj obiektu | Naturalna wychodnia skalna | |
| Litologia | Wapień krystaliczny (kambr?) | |
| Forma rzeźby terenu | Skałka | |
| Geneza obiektu (naturalny, antropogeniczny) | Obiekt naturalny | |
| Ogólny kontekst geologiczno-geomorfologiczny | Kozia Skałka jest najbardziej efektowną naturalną wychodnią skalnego podłoża w obrębie wapiennego masywu Wapników – największej powierzchniowo zwartej wychodni wapieni w Górach Kaczawskich (ok. 4 km ²). Wapniki mają charakter pagórkowatego płaskowyżu pomiędzy dolinami Świekotki na zachodzie i Przyłęcznicy na wschodzie, o wysokości względnej około 100 m. Kulminacja masywu, w części południowej, osiąga wysokość 509 m n.p.m. Mimo dużej powierzchni zjawiska krasowe są słabo rozwinięte, brak m.in. lejów krasowych. Na ścianach licznych nieczynnych kamieniołomów można znaleźć | |

| | |
|---|--|
| | <p>szczeliny poszerzone przez procesy rozpuszczania wapienia przez wodę.</p> <p>Geologicznym budulcem masywu są wapień wieku kambryjskiego – tzw. wapień wojcieszowski, występujące tu w ośmiu odmianach litologicznych (litotypach), różniących się barwą, uławiczeniem, laminacją i składem mineralogicznym. Masyw Wapników budują głównie wapień litotypu A: masywne, z grubym uławiczeniem i przejawami sylikfikacji związanej z późniejszym metamorfizmem.</p> |
| Opis obiektu z punktu widzenia nauk o Ziemi | <p>Kozia Skalka jest asymetrycznym skalistym żebrzem o rozciągłości wschód – zachód. Wychodnia skalna ma około 50 m długości i wysokość do 7–8 m od strony północnej, gdzie opada pionowymi, a nawet przewieszonymi ścianami. Asymetria ma związek z ułożeniem warstw skalnych. Są one stromo nachylone w kierunku południowym pod kątem około 45° i łagodniej nachylona strona skalnego zebra naśladuje upad warstw. Wapień są silnie spękane, a niektóre pionowe spęknięcia zostały dodatkowo poszerzone przez procesy rozpuszczania do postaci wąskich szczelin, które mogą być uznane za formy krasowe. W ścianie skalnej występują również częściowo zachowane rury i kominy krasowe, ze ścianami wymodelowanymi przez wodę przepływającą we wnętrzu masywu skalnego, a odsłonięte wskutek naturalnego rozpadu wychodni wapiennej. U podnóża ściany skalnej zalegają duże bloki wapieni, będące dowodem postępującego niszczenia wychodni skalnej przez wietrzenie i odpadanie.</p> |
| Historia badań naukowych | <p>Badania geologiczne wapieni wojcieszowskich były prowadzone przez wielu geologów, ostatnie obszerne opracowanie jest autorstwa Lorenca (1983), który wyróżnił szereg odmian litologicznych. Zjawiska krasowe Gór Kaczawskich były przedmiotem badań Puliny (1977), ale masywowi Wapników poświęcił on niewiele miejsca.</p> |
| Wartości dodatkowe (historyczne, biologiczne) | Nie stwierdzono |
| Bibliografia (najważniejsze pozycje) | <p>Pulina M., 1977. Zjawiska krasowe w Sudetach polskich. Dokumentacja Geograficzna, nr 4, s. 1–112.</p> <p>Lorenc S., 1983. Petrogeneza wapieni wojcieszowskich. Geologia Sudetica, t. 18(1), s. 61–119.</p> <p>Migoń P., 2012, Z geomorfologii Sudetów (56). Wapniki. Sudety, nr 2 (131), s. 32–33.</p> |
| Inne uwagi | <p>W masywie Wapników i jego bezpośrednim sąsiedztwie występują dalsze obiekty posiadające pewne walory geologiczne i geomorfologiczne. Należą do nich opuszczone kamieniołomy, m.in. w Jastrowcu u podnóża Bukowej (429 m), nad szosą Bolków – Jelenia Góra (kamieniołom Blaubruch) i we wschodniej części masywu. Ściany kamieniołomów odsłaniają wejścia do niewielkich poszerzonych szczelin krasowych, z położoną w kamieniołomie Blaubruch jaskinią o długości około 5,5 m. Źródła krasowe wokół masywu zostały zagospodarowane jako źródła wody pitnej, w dolinie Przyłęcznicy znajduje się płat</p> |

| | |
|--|--|
| | trawertynów, jest jednak słabo odłonięty i częściowo zniszczony. W kilku miejscach znajdują się ruiny wapienników. Różnorodność form związanych z wapieniami, przy braku eksploatacji, stwarza dobre możliwości do wyznakowania tematycznej ścieżki przyrodniczej. |
| Stan i możliwości wykorzystania | |
| Możliwości wykorzystania obiektu do celów edukacyjnych | Kozia Skałka jest stosunkowo łatwo dostępna i może być wykorzystana jako miejsce omówienia problematyki geologii skał wapiennych, rzeźby denudacyjnej (formy skałkowe) i krasowej. Wyznaczenie ścieżki przyrodniczej w masywie Wapników, eksponującej temat wapieni i ich wykorzystania, może znacząco podnieść atrakcyjność tej części regionu. |
| Dostępność: ograniczenia, bezpieczeństwo | Obiekt dostępny bez żadnych ograniczeń, ale nie prowadzą do niego żadne znakowane szlaki turystyczne. |
| Istniejąca infrastruktura turystyczna | Brak |
| Istniejące i potencjalne zagrożenia | Nie stwierdzono |

Dokumentacja graficzna

010_1 Asymetryczny grzebień skalny Koziej Skałki – widok od wschodu.

010_2 Urwisty wschodni skłon Koziej Skałki, z widocznymi poszerzonymi krasowo szczelinami w części środkowej i oderwanymi blokami skalnymi u podnóża.

010_3 Górna powierzchnia Koziej Skałki i dobrze widoczne strukturalne uwarunkowanie kształtu skałki, związane ze stromym upadem warstw wapieni krystalicznych ku południowi.